

ՄԱՐԴԻՊՈՅ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋ

Եղիպտացերինի դասընկերին «ԲԱԽԱՍՏԻՐ» պատմական - Լեզուաբանական հանդիսի համակրելի Տնօքերին՝ իշխող ըանքին վրայ կուգամ քանի մը տողերով հաստատել Մարկիոնի աղանդին սկստմամբ։ Եզնիկ Կողբացի հայ մատնագրին տուած վեպութեանց ԾՂութեան, Ընդդէմ Պրոք. Աղ. Հառնաքի սիալ կարծեաց և անտեղի քը հաղաժութեանց։

Եաւ համառօտ պիտի ըլլայ պյաօրւան Ըստիքու, անոր համար որ՝ այս սիւթին վրայ բառական Ընդարձակութեամբ մը քրատարական եմ արդեն *Revue de l'Orient chrétien* թերթին մէջ (Հո. Ա. էջ 461), ուր՝ եզնիկայ եղծ աղանդոց գլուխ համեմատ Մարկիոնի վարդապետութեանը բացատրած էմ, դեկունական եզնիկայ չորրորդ Գրոց Ա և Ժ գլուխներուն հայերէն բնագիրներէն ու քրանսերին թարգմանութեանները հանդերձ ծանօթութեամբք, զի այս գլուխներն են որ Մարկիոնի աղանդին վրայօք կը խորին։

Բոերլէնի *Քայլաշարանին* եկեղեցական Պատմութեան դիտուն ուսուցիչները. Հառնաք իլ *Dogmengeschichte* (Պատմութիւն վրդպատուեց) գլուխ մէջ պաշտպան կը հանդիսանայ սա կարծեաց, իբրու թէ՝ Մարկիոն երեք չէ քարոզած այս վարդապետութեանները զորս հայ

մատնագիրն Եզնիկ Աբրամյան է անոր, և թէ Եզնիկ
իւզն է ստեղծած այն վարդապետութիւնը՝ որ Մարկե
ոնին կ'ընծայի. ուստի յետագայ Եկեղեցական մատէ
նագիրն ալ Եզնիկ խօսքին վատահելով՝ «Մարկեոնի վար
դապետութիւն», մը ստեղծած ու խարուած են չարաշար
կերպով։ Ահա այս է Պրոք. Հառնաքի յիշեալ Գրութեան
ամփոփումն։

Բայց պէտք է զիւռալ թէ՝ *Philosophus imenata - ի*
Հեղինակն և Տերտուղիանոս Ծիլդ Եզնիկ պատմածին պիտի
չկարագրած են Մարկեոնի աղանդին վարդապետութիւնն։
Արդ՝ *Philosophus imenata - ի* Հեղինակն և *Տերտուղիանոս*
ապրած են շատ յարաջ քան զեզնիկ։ Անոնցին
զատ՝ սուրբն Եպիփան և միենոյն վարդապետութիւնը
կ'ընծայի Մարկեոնի, ինչ որ ըստն է Եզնիկ. և՝
սուրբն Եպիփան ու Եզնիկ Երկու երարին անկախ մատէ
նագիրներ են։ Հետեւաբար՝ Եզնիկը չէ որ Պոնտոսի
հերեւարովապետին վարդապետութիւնն հնարած է և ու
րիշներն ալ սիսալ ուղղութեան առաջնորդած, այլ Եզ
նիկ պարզապետ առեղեկատու մ'եղած է և հաւատարիմ
չկարագընը Մարկեոնի աղանդին վարդապետութեան,
որը կազմած էր Մարկեոն իր հեռնարկներով։

Վ. ԵՐՄՈՆԻ

Վերի յօդուածքն յարգոյ Հեղինակը որ. աբբայն եղմուի՝ Առաքելական Միաբանութեան, և որ հայերթառաջիտաց շասակարգին մէջ պատուալորտեան բանելու կոչուած է Տաճաւանշ այնու որ հայսէր մըն աւէ ուսուար կարժի ճանօթացնել այս ջրանախանը մըր շատուար ու Ըստօքուաց:

Պր. վենոսն Երմուի Տաճ է 1858 ի բնորուար ամսոյ 20 իւն կը միջանց Ամեսսա Քաղաքին մէջ, ուր եւ Եւկորդական ուսմաց շրջան սարսկել յետո ղարբի եզաւ և տեղոց Տէ.-Լառար Կրթանոցին մէջ եկեղեցական ուսումնական պարագանոց մասնաւոյ ձեռնադրուած է: Էնորդիսայ պքայշ շատ քիչ ջանելով իրեն համբարած մոտին պազարը՝ Պարբիի Ինսիտուտ օւ թօլիգու բարձրացու ուսումնարանը Տաճ է: որտ կայուած քննուացնամաք Միջազգային ասացած է: Ահա դյու այդ վարժարանին մէջ է ոյ հայերէնի ուսման դասիան յայտնելոց՝ Առաջնամաքնի համաշարանին մէջ այօմ ուսուցչութեամբ պարապող գիտեան աբբայ որ. Հիվեանոյի հետ հայերէնի կաշխատի, զասատուաւթեամբ նշանառ հայերինացին և պատմագիտ աբբայ Մարտինի, որ այն ժամանակ Ինսիտուտ օւ թօլիգու պատուաց ուսութեան էր: Անդ յետո Պր. Երմուի ինքնուցնութեամբ յառաջ կը տանի իւ հայերէնի ուսութեան, որուն կաշխատի մինչև ցայսօր: Գիտեան ալ և այլ հին լեզուներ, ինչպէս Ղբութեւն, Անորելէն, Եբրայեցելէն են. և այօմ կաշխատի Եղբայրացէնի: Վերը լիշեալ Review de l'Orient chrétien թիւթեն մէջ հայերէն ջանանութեան և պատմութեան Երաքերեալ եւկու ուսումնամիջութիւններ հրատարակած է, որոց միջն նութեն է «Բանասէրունի համար պարապատած վերէ յօդուածն. իսկ ուրիշ լնդարձակ աշխատութիւն ներկայացուցած է Ֆեբրուրի (Ֆունդելի) մէջ զույգարուած Կաթողիկեայ գիտոց Եկեղին համաժողովնէն, ոյ պիտի Հրատարակէ իւ Գործոց շարքին մէջ այս տիտղոսով՝ «Ս. Գրոց հայկական բնագծեն վրայ գիտեան ուսումնամիջութիւն»:

ԽՄԲ.

Պատկերացարշ Բարգիլք Օքան և Հայ

Գործնական Գրիտութեանց

ի Հ. Արմենի Երեմեան

Բաժանորդաւութիւն է 10 ֆրանկ շիրիմն՝ Imprimerie arménienne
Venise.

“ԱՐԱՐԱՏ ԱՄՍԱԳԻՐ”

Տարեկան գրն է 4 լուսի:
Դրանը Redaction Ararat. ECHMIATZIN.